

En kreativ entreprenör med skådespeleriet som bas

08.07.2020

Stefan Sauk närmar sig fyrtio år som skådespelare. Han har gjort det mesta inom teater, film och teve. Med åren har det blivit allt tydligare att han präglas av en mjukhård stil som gör honom rustad att ställa om i svåra tider.

Mångsidig kreativ entreprenör ställer om

Många skådespelare, författare och krögare har drabbats av coronakrisen. Evenemangen är avbokade, gästerna uteblir, verksamheter går på sparlåga och projekt skjuts upp till en oviss framtid. Istället för att ställa in försöker nu kreativa människor ställa om verksamheten och hitta nya vägar.

Större projekt och film är på paus. Annars är det ungefär som vanligt för Stefan Sauk. Han äter lunch med samma kompisgäng med social distans, och han tränar karate på egen hand, ibland även i dojon med andra utövare. Omställningen gäller framför allt hur arbetsdagarna ser ut. Idag blir det mer arbete i den egna ljudstudion hemma. Här läser han in ljudböcker i samarbete med en ljudtekniker som sitter någonstans i Sverige.

Det har blivit en hel del kriminalromaner genom åren. Den första ljudboken Stefan läste in var Innan frosten av Henning Mankell 2002. Han har också läst in David Lagercrantz trilogi i millenniumserien och gillar särskilt att göra ljudböcker av dansken Jussi Adler-Olsens kriminalromaner.

- Det är lätt att hamna i ett fack som skådespelare. I mitt fall spelar nog både min röst och mitt rykte in. Det passar för spänningsromaner. I vanliga fall läser jag in fyra, fem böcker om året, men i år lär det bli fler. Jag har läst in böcker länge. För nära tjugo år sedan blev jag delägare i ljudboksförlaget Storyside och var med och fick fart på ljudboksmarknaden, säger Stefan.

Med mer egen tid för konsumenterna lär intresset för ljudböcker utvecklas ytterligare. För en frilansare med rösten som verktyg kan det ge möjlighet till fler uppdrag.

Frilansverksamhet på flera ben

Stefans kreativa verksamhet har vilat på flera ben ända sedan han sade upp sig från Stadsteatern i Stockholm i slutet av åttio-talet och blev frilansare. Han är van vid att skifta mellan olika projekt. Teater, film, teve, föreläsningar. Vart och ett har sin tid. Uppdragen kombinerar han gärna med ett par, tre egna projekt.

- Det börjar med att jag snubblar över en historia. Ibland i möten med människor i mitt nätverk. Det finns så många spännande berättelser från verkligheten. Det intresserar mig. Jag vill också jobba tillsammans med människor där det händer något - samarbeten där det svänger.

”Vi hade rykte om oss att vara hårda och tuffa. Men här fick jag ta fram andra sidor inom mig.”

Stefan Sauk

Kreativ entreprenör med skådespeleriet som bas

Intresset för skådespeleri tog fart i slutet av sjuttioalet på Filmhuset när Stefan satt och plöjde film på Cinemateket Filmklubben. Sedan gick han på Teaterhögskolan i Göteborg i början av 1980-talet.

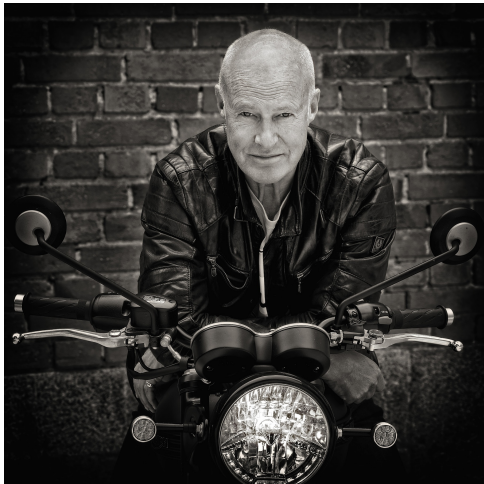
- Där fick jag möjlighet att jobba med utländska pedagoger. De gick rakt på och var inte rädda för att säga sanningen. Det gav mig energi och var effektivt. Doreen Cannon från USA hjälpte mig att öppna revbensspjället in till de inre rummen i mig själv. Det är en förutsättning för att vara skådespelare.

Efter fyra år på Stadsteatern i Stockholm sade Stefan upp sig och blev frilansare. Det han lärt sig i Göteborg fick han användning för i den avskalade föreställningen av Spindelkvinnans kyss på Pistolteatern 1988 med Thorsten Flinck. Pjäsen regisserades av Christian Tomner. Mötet mellan den svenska teaterns ”bad boys” i slutet av den fysiska scenkonstens åttiotal blev omskriven för sin känslighet och sensualitet.

- Stockholms teatertuppar drabbar samman, skrev en journalist. Vi hade rykte om oss att vara hårda och tuffa. Men här fick jag ta fram andra sidor inom mig. En känslighet och skörhet. Det var en inspirerande och omvälvande tid för mig både som skådespelare och människa.

Ryktet om Stefan Sauks tuffhet och hårdhet är starkt överdriven, enligt honom själv. Den självsäkra skådespelaren med attityd och genomträngande blick ser han som ett skydd mot omgivningen.

- Jag har en högekänslighet som det var svårt att hantera när jag var yngre. Det har blivit lite lättare med åren. Jag har alltid haft en radar som gör att jag känner av omgivningen och människorna omkring mig. Den där känsligheten kan vara brutal, mest för mig själv, men effekten blir också att jag tycker mig se förbi de yttre lagren och in i människor.

”Jag fick verkligen sträcka ut mig från min bekvämlighetszon.”

Stefan Sauk

Gick igenom rutan på ett nytt sätt

Det publika genombrottet kom i början av nittiotalet med det kultförklarade inslaget Tillfälligt avbrott i satirprogrammet Lorry som kom samtidigt med teveserien Den Svarta Cirkeln på SVT. Det var en tid med få tevekanaler och utan internet och sociala medier. ”Det är mycket nu” och ”jag är skeptisk” blev bevingade uttryck. I Tillfälligt avbrott gjorde Stefan ny sorts teve. Han gick igenom rutan med stark närvaro, fysisk attack och vass samhällssatir. Rolf Börjlind skrev manus.

Stefan har medverkat i många scenproduktioner på Stadsteatrarna i Stockholm och Göteborg. Han har också spelat roller i film och teve. Bland annat som Carl Hamilton i spionfilmen Vendetta 1994. Han spelade också Hans Erik Wennerström i den första Stieg Larsson-filmen Män som hatar kvinnor och pappan i teveserien Torka aldrig tårar utan handskar efter Jonas Gardells roman. Med åren har han blivit något av en kreativ mångsysslare inom kultur och nöje.

Till mångas förvåning blev det också musikal. Stefan har vunnit Guldmasken som Bästa manliga musikalartist 1998 för sin insats i Miss Saigon på Göta Leijon.

- Då fick jag verkligen sträcka ut mig från min bekvämlighetszon. Det var en rejäl utmaning att sjunga på scen. Det hade jag inte gjort tidigare.

Med tiden blev det också egna föreläsningar och föreställningar. En av de framgångsrika föreställningarna som blandade humor och allvar var I huvudet på Bergqvist & Sauk tillsammans med Kjell Bergqvist 2006.

Stefan under en av sina resor till Serengeti, Tanzania.

Biten av Afrika

Stefan är starkt samhällsengagerad och vill på olika sätt bidra så gott han kan till en bättre värld. Bland annat har han varit ordförande i Alzheimerfonden, där han numera ingår i styrelsen. Han har också blivit biten av Afrika dit han åker flera gånger om året under normala omständigheter. Intresset för kontinenten kom till honom i samband med en resa till Kenya. Som så många gånger förut började det med en berättelse från verkligheten. Safariguide Jonas Geijke hade en dröm. Han ville genomföra en konsert med svenska artister i Masai Mara, förlängningen av Serengeti. Det blev startpunkten för en skola i Nairobi 2001 för flickor och pojkar som förlorat sina föräldrar i aids.

Första aktiviteten var en välgörenhetskonsert ute på savannen med ditbudna svenska artister under stjärnklar himmel.

- Vi satt vid en jättelik lägereld och lyssnade när Mats Ronander, Mikael Rickfors och Johan Lyander spelade akustiskt för oss tillsammans med Chuto från Nairobi. Bakom oss stod massajerna som en mur mot lejonen som vi hörde i bakgrunden. Det var en mäktig upplevelse.

På senare år har Stefan också fungerat som ciceron på safariresor i Tanzania. Upplevelserna i Afrika sluter cirkeln.

- Tänk att det är härifrån vi kommer. Det är människans ursprung. Första gången jag kom till savannen kändes det som att det var en liten urgen som sprattlade till någonstans i min kropp och sa: "you're home now". Jag var tagen av de enorma vidderna och människornas vänlighet.

Stefan är också inblandad i ett filmprojekt som ska dokumentera och väcka debatt om rovdriften och handeln kring noshörningshorn. I det projektet sammanfaller kärleken till Afrika och det starka samhällsengagemanget.

Tillsammans med Masaikrigare i Serengeti

Ser positivt på nya utmaningar

Stefan deltog som tävlande i Let's dance 2010 och slutade på femte plats. Under långa, hårda träningsdagar med Malin Johansson, som då var i 23-årsåldern och redan prisbelönt dansare, blev han starkare. Stefan hade tackat nej först, men han bestämde sig för att delta när han insåg att tävlingen kunde bidra till att nyansera bilden av honom själv.

- Det var en otroligt hård träningsperiod, närmare 70 pass på raken, som fick mig att öppna upp. Malin såg att jag var en annan person när vi tränade tillsammans. När andra människor kom in i bilden kom skölden fram. Det var en synnerligen lärorik period på många plan.

Stefan gästade också SVT-programmet Stjärnorna på slottet 2016. Där berättade han bland annat om sin svåra uppväxt med föräldrar i ständig konflikt och en självmordsbenägen mamma.

Kanske har de båda teveprogrammet faktiskt bidragit till att vidga bilden av Stefan Sauk. Den aggressiva karaktären i Tillfälligt avbrott, "pilot-wannabeen", raketerna som skådespelare och motorcykelföraren i svart läder paras på ett naturligt sätt med hans känslighet, humor och känsla för andra människor. Andra säger att Stefan gör allt för sina vänner.

På många sätt präglas Stefans person av namnet på den karatestil han tränat sedan sjuttioalet. Goju Ryu - den mjukhårda stilen.

Kampsport och zen är för övrigt en perfekt skola för en skådespelare enligt Stefan. Den ger närvaro, energi, kontroll, fokus och flexibilitet. Allt man behöver för att nå fram som aktör. Också i det verkliga livet.

*Text **Anders Ström** Foto **Hessman & Liljeton, Rickard L Eriksson** och privata bilder*